

Vzpomínky na františkány v Čechách

Z podnětu P. Michala Pometla OFM, duchovního asistenta společenství SFR u sv. Anežky na Spořilově a u Panny Marie Sněžné, vychází první portrét či medailónek jednoho z těch, kdo nás předešli na věčnost a zapsali se přitom do našich srdcí a paměti tím, jak ovlivnili naši víru a spiritualitu.

Životní příběh a duchovní odkaz P. Jaroslava Aloise Moce OFM ve vzpomínkách pěti synů. Jako první byl zvolen P. Jaroslav Alois MOC OFM, duchovní otec a asistent terciářů na Praze-Jih, velice široce pojatém regionu. Tato volba má svůj důvod, který stojí za zaznamenání: prakticky všichni, kdo byli osloveni Národní radou, aby přiložili ruku a srdce k dílu v rozšířené redakci Zpravodaje, i ti, kdo se zároveň podílejí na této první čtvrtletní příloze Zpravodaje, se vděčně hlásí k duchovnímu synovství po otci Aloisovi.

Medailónek má podobu kytičky pěti svědectví vzpomínek na Otce Aloise. Tři z nich byly napsány již dříve, dvě nyní na požádání. Od transitu otce Aloise na věčnost uplynulo vloni v srpnu už 20 let. První vzpomínky nejsou příliš vzdálené tomuto datu, jiné se vztahují k 15-letému výročí smrti. **Bratr Jan Smrčina** píše o „knězi mého života“, a jeho vzpomínka napsaná a zveřejněná v internetovém časopise „Skleněný kostel“ (9.ledna 2010) obsahuje jak krátký životaběh Otce Aloise, tak i zpřítomnění poslední návštěvy u jeho smrtelného lože. Ač psána v první osobě jednotného čísla, je vlastně vděčným vyznáním za celou rodinu – a ta zahrnuje i P. Pavla Šebestiána Smrčinu OFM. **Bratr Jiří Zajíc** v časově patrně první vzpomínce (napsané původně pro časopis farnosti sv. Františka v Praze 4 „Na Habrovce“) má název „Tři zastavení“. Zde jde o vděčné vyznání duchovního syna duchovnímu otci. V letošním Svatém roce milosrdenství stojí za zaznamenání, že Jiří Zajíc - někdy před 15 lety- jako trest' duchovního odkazu otce Aloise, zejména z jeho duchovního vedení v závěru života, nachází důraz na Boží milosrdenství, jako to nejdůležitější, co křesťan ví o Bohu. Pozdější odchovanec otce Aloise **bratr Lubomír Mlčoch** vzpomíná na otce Aloise v předvečer 15.výročí jeho smrti, a jako navrátilce do církve po čtvrtstoletí oceňuje duchovní jemnocit Otce Aloise a jeho láskyplné přijetí navrátilivšího se syna. **P. Jaroslav Lízner** vzpomíná na otce Aloise a jeho vzpomínání začíná zkušeností 13-letého kluka, kterému se duchovní otec – mimochodem stejného křestního jména- tak láskyplně věnoval, až ovlivnil i jeho duchovní povolání ke kněžství. Boží režie pak způsobila, že už jako kněz v Poříčí nad Sázavou, měl P. Jaroslav Lízner na starosti i duchovní odkaz bratra JUDr. Františka Lva Noska OFS, a na čas mu v této roli mohl- jako výpomocný kněz na penzi- pomáhat i otec Alois. Jeho krátká, ale cenná vzpomínka vrcholí pointou ryze františkánskou, v níž roli hraje duchovní pohled na boty sv. Otce Jana Pavla II. **Bratr František Reichel** o otci Aloisi Mocovi dodává cenné svědectví, také jako jeho penitent, a

to i v časech, kdy šlo nejen o jeho ministrování v sekulárním řádu, ale i ve světské, ba federální vládě. Vážnost, jakou duchovnímu vedení otce Aloise František Reichel přikládal, dosvědčují i jeho zápisky z duchovních exercicií otce Aloise, pečlivě vedené- a příslibené i k podrobnějšímu zveřejnění v dalších číslech Zpravodaje. Poslední kytička zaznamenává i požehnání Otce Aloise nám bratřím a sestrám v jeho tolik milovaném „třetím“ řádu sv. Františka, požehnání, které je již jeho závětí v čase přípravy na konečné setkání s Otcem. Toto požehnání má pro nás trvalou platnost.

Všechna svědectví byla ponechána v originální podobě. Jsou osobitá, svěží, vzpěčují se jakémukoliv zobecňování. Vnímavý čtenář může postřehnout i mírné časové nesoulady ve svědectvích, ať už jde o dobu trestu a věznění otce Aloise ještě v 80. letech, tak i v datování jeho závěti a doby odchodu na věčnost. Naše nedokonalosti i „výpadky paměti“ necht' jsou povzbuzením pro čtenáře a další vděčné pamětníky otce Aloise, k napsání „dopisů čtenáře“, replik či doplňků, k nimž mohou vzpomínky inspirovat. I ten, kdo se nepovažuje za „psavce“, může dodat osobitou vzpomínku, o to cennější, oč bude stručnější. Méně je často více, zvláště v rodině bratří menších.

Otec Alois byl vysvěcen na kněze v závěru Protektorátu, a následující totalita rudá mu nedala příliš času na život v klášteře. Svou kněžskou roli však pochopil vzácně duchovně vynalézavým způsobem: návratem k původnímu františkánství, v němž mše svatá sloužena v úzkém kruhu bratří, v rodině, duchovní exercicie a kázání v Boží přírodě, byly sice projevy církve bez moci a slávy - ale přitom, ba právě proto, plné slávy. Otec Alois byl vlastně knězem církve diaspory, jejíž vizi si vymodlil o generaci starší otec Jan Evangelista Urban. Otec Alois tak byl možná vzorem františkánského kněze budoucnosti.

VZPOMÍNKA JANA SMRČINY

(Převzato z internetového časopisu „Skleněný kostel“ (9. ledna 2010)

Kněz mého života

Když se člověk blíží k závěru sedmé dekády života, má sklon poněkud si uskupovat své vzpomínky – zvláště objeví-li se nějaký podnět. Jedním z takových podnětů bylo pro mě vyhlášení Roku kněží. Uvědomil jsem si, kolik kněží prošlo mým životem – od P. Jana Lebedy, který mě jako mladičkový kaplan křtil a před několika roky zemřel jako pražský světící biskup, až po P. Pavla Porochnavce, faráře mé patrně poslední (celkově již sedmé) farnosti.

Mezi kněžími, na něž vděčně vzpomínám, byl můj dlouholetý zpovědník P. Jaroslav Zbořil, jenž v roce 1962 podmíněčně křtil mou pozdější ženu – konvertitku, pak nás oddával a nakonec zemřel rukou vraha v Brandýse nad Labem – nedaleko místa mučednické smrti sv. Václava. Nemohu v tomto smyslu nezpomenout na faráře a další duchovní všech míst, kde jsme žili a kde jsem trávil – nejprve s rodiči a pak s vlastní rodinou – prázdniny a dovolené,

jakož i na mnoho kněží, s nimiž jsem byl v kontaktu v posledních dvaceti letech v rámci svého působení v katolické humanitární organizaci i dříve při přípravě na její ustavení. A již patnáct let patří mezi služebníky oltáře i můj syn – františkán.

Položím-li si však otázku, kdo byl „knězem mého života“, automaticky mi v mysli vyvstane odpověď: Otec Alois.

Ano, františkán P. Alois Moc je pro mne onou klíčovou duchovní osobností, jež provázela život můj, mé ženy a celé naší rodiny plných sedmadvacet let.

Mé vzpomínky běží od jara 1968, kdy přišel Otec Alois po letech věznění a zákazu oficiální kněžské činnosti do tehdejší naší farnosti, až po srpen 1995, kdy jsme se s manželkou s naším milým Otcem naposledy rozloučili v nemocnici U sv. Anny v Brně a potom jej doprovodili na poslední cestě v jeho rodných Radošovicích u Vlašimi.

Jeho životní příběh ukazuje, jak věrně plnil své poslání:

Narodil se v roce 1918, jako velmi mladý vstoupil do františkánského řádu a po studiu teologie byl v červnu 1944 vysvěcen na kněze. Jeho prvním působištěm byl klášter v Hostinném, kde působil tři roky v duchovní správě. Po přečtení komunisty zakázaného pastýřského listu však byl zatčen a v červnu 1949 ve vykonstruovaném procesu odsouzen na 7 let. Vězněn byl na Mírově a ve Valdicích 6 let a poté byl podmíněčně propuštěn. Pracoval pak jako lesní dělník v Domašíně a později v Praze v továrně ve Kbelích a nakonec jako skladník v jednom pražském knihkupectví.

Ve svých padesáti letech získal v době tzv. Pražského jara o Velikonocích 1968 státní souhlas k výkonu duchovenské služby jako výpomocný duchovní v pražské Michelské farnosti (kde směl být také zaměstnán jako kostelník). Bohoslužby sloužil zejména v malém dřevěném filiálním kostelíku sv. Františka Na Habrovce. A to až do Květné neděle roku 1983, kdy jsme se jeho příchodu na dopolední mši svatou nedočkali, protože byl ráno toho dne současně s několika dalšími františkány zatčen. Asi po třech měsících strávených ve vyšetřovací vazbě byli všichni – po intervencích z ciziny – propuštěni. Státní souhlas ke kněžské službě již P. Moc nedostal a byl donucen jít do důchodu.

Od počátku roku 1988 mu byla – opět po různých intervencích – povolena duchovenská činnost, avšak mimo Prahu. A tak dojížděl do Kozmic a Teplýšovic, malých obcí na Benešovsku, asi 70 km vzdálených od Prahy, sloužit mše sv. a starat se o duchovní život tamních obyvatel. V této obětavé službě dobrovolně setrval i po pádu totalitního režimu.

Je třeba si však uvědomit, že služba ve farnostech představovala jen určitý výsek z celkového působení františkána P. Moce, jehož „akční radius“ zahrnoval i přechybné aktivity v rámci františkánského společenství. Šlo o teologickou výuku a další činnosti v rámci prvního řádu menších bratří, duchovní vedení sester františkánek a zejména o velmi širokou činnost duchovního asistenta sekulárního františkánského řádu – terciářů. A toto všechno

konal za cenu nesmírného rizika i v dobách, kdy neměl tzv. státní souhlas, a samozřejmě vždy nad jeho rámec. Podobně jako byly mimo rámec souhlasu jeho mnohé další aktivity za totality – zejména pastorece rodin ve farnostech a duchovní vedení dětí a mládeže, především v pražském krčském turistickém oddílu.

Otce Aloise jsme my, žijící v jeho blízkosti, poznali jako skutečného otce a přítele. Vždy jsme obdivovali jeho velkou, ale neokázalou zbožnost, nesmírnou obětavost, pokoru a skromnost i pravou františkánskou chudobu. V tom všem nám byl a zůstává nedostižným příkladem.

Nikdy nezapomeneme na jeho moudré rady spojené někdy doslova s prorockými slovy, jež se pak skutečně vyplnila, a na konkrétní pomoc v různých obtížných životních situacích i na to, jak byl ohleduplný a ke všem projevoval láskyplnou pozornost.

S manželkou často vzpomínáme, jak pro nás P. Moc připravil radostné překvapení: Bylo to 26. června 1988, kdy jsme s ním jeli na mši sv. do Kozmic a chtěli jsme si tam v tichosti a nenápadně připomenout 25. výročí svatby, které na ten den připadlo. Když jsme však přišli na svá místa v kostelní lavici, našli jsme tam velkou kytici a přítomní věřící nám přišli gratulovat. Mše svatá byla sloužena za nás a veřejně jsme si při ní obnovili manželský slib.

Duchovně velmi bohaté a krásné byly vždy františkánské exercicie vedené Otcem Aloisem (také v lesích pod širým nebem) a hradecké poutě i výstupy na některé kopce, které měl tak rád (Budeč, Blaník, Přimda).

Z posledního setkání, u úmrtního lože, jsme přes bolest z loučení s člověkem pro nás tak drahým, odcházeli s pocitem pokoje, pramenícího z pevného přesvědčení, že věrný následovník sv. Františka, tolik podobný svým životem (ale i postavou a vzhledem) sv. Maxmiliánu Kolbemu, úspěšně zdolal poslední výstup svého pozemského života.

PŘÍŠTĚ : Bratr Jiří Zajíc – Tři zastavení

Žít evangelium – úvaha bratra Jiřího Šenkýře

Profes SFŘ znamená „vůli žít evangelium následováním sv. Františka z Assisi“.

V tomto článku se pokouším zamyslet nad věcmi, které byly v životě sv. Františka dobově podmíněné a co je skutečnou výzvou pro nás. Zkusit si představit, jak by asi žil sv. František dnes.

1/ Jak si představit dobu sv. Františka na začátku 13. století?

Králové, knížata, papež a jeho knížata vzájemně bojují o moc. Války dopadají na chudý lid. Nesmírné každodenní utrpení vyvolává otázku: mohl tento hrozný svět stvořit dobrý Bůh? / A venkovský lid se utvrzuje: může být Bůh dobrý, když stvořil vlka? / Církev sice vysluhuje svátosti, ale na otázky chudých neumí odpovědět, protože se k nim nesklání ani nepřibližuje. Lidem odpovídá oživlé pohanství – existují dobří a zlí bohové. Nositeli tohoto učení jsou kataři, „čistí“, kteří takto vysvětlují svět a chtějí jej radikálně, revolučně očistit. Odmítají tělo, hmotu, manželství, protože to je pro ně zlo. / Dokonce někteří považují za ideál dobrovolnou smrt hladem. / Bojují, jak kataři říkají, proti „děvce katolické církvi“, i proti „služebníkům d'ábla“ – králům a knížatům. Tuto novou víru šíří elita – lékaři, bankéři, kupci, kteří se potřebují prosadit jak proti světské, tak církevní moci.

2/ S čím přichází sv. František?

Říká: „Pán mi zjevil: chudobu, práci a hlásání pokoje“. Pánem je pro něj Ježíš Kristus, dobrý Bůh v Trojici. V chudobě se František stává jedním z chudých /jako Kristus/ a žije mezi chudými. Chce se živit prací svých rukou a proměnit „prokletou práci“ v požehnání. Pokojem chce zrušit mocenské války a tím radikálně změnit světový řád.

3/ Jesličky v Grecciu.

František bere do rukou božské Dítě, aby všem ukázal, že Boha se můžeme dotýkat. Kristus přišel v těle a proto tělo je dobré. Krista se můžeme dotknout v chudém, bezbranném a nemocném. Také celá příroda je „dobrá“ a chválí svého Tvůrce. Slunce již není bohem, kterému se klaníme, ale ono samo oslavuje Pána. Stejně tak Měsíc, oheň, vítr, voda, ba i sestra smrt těla se zapojuje do chval. I se „zlým“ vlkem se František nějak dohodne.

4/ Pán mi dal bratry.

František přijímá bratry jako nový Boží lid. / Na tento pojem si znovu vzpomene II. vatikánský koncil. / Odmítá všechny světské panovníky. Vykupitelem chudých není žádný pozemský vládce, ale Kristus přítomný mezi námi. Křesťané žijí v poslušnosti „Otc

nebeskému“ a ve službě „bratřím“. Papež je pro Františka zástupce tohoto nebeského Otce na zemi.

5/ Františkova oběť.

František obětoval své dílo papeži. Dovolil, aby nad jeho řádem vládl ten, komu chyběla chudoba a láska k nepřítelům. / Inocenc III. byl nejbohatší člověk a nejmocnější válečník své doby. / To je drama, které si neuvědomujeme.

6/ Terciáři

Františkovi terciáři organizovali politický odpor proti Fridrichu II., kterého pro jeho ryze světské myšlení a chování označovali za Antikrista.

Po tomto velmi zjednodušeném pohledu na historii se přesuňme do současnosti.

1/ Jaká je naše doba, ve které žijeme?

Globalizovaná a technologicky vyspělá. Mediální – média nám vykládají svět. Individualistická a sebestředná. Chudá na Jihu a bohatá na Severu. Ničíme vlastní planetu. Zanikají rostlinné a živočišné druhy. Vyčerpáváme zdroje a hromadíme odpad. Mění se klima a ubývá vody. Hnacím motorem pokroku je honba za ziskem. Slabí a méně obdaření jsou vytlačováni na okraj společnosti. Lidem chybí „vědomí společného původu, vzájemné sounáležitosti a společné sdílené budoucnosti“. /Laudato si, čl.202/ Někde vládne praktický relativismus – každý se považuje za měřítko svého jednání, jinde náboženský fundamentalismus, který vede k nenávisti. Uměle je vyvolávána vize nekonečného růstu, žijeme v době svádění, honbě za spotřebou. Užíváme svobody bez zodpovědnosti. Nemáme děti. Křesťanů je miliarda. Skvělé dokumenty pastýřů popisují dobu a ukazují řešení, ale málokdo je zná. Padesát let od koncilu je krátká doba na změnu myšlení.

2/ S čím by měli přijít následovníci sv. Františka?

- jako František pečovat o to, co je slabé
- radostně prožívat svůj život, obdivovat svět a radovat se z tajemství, ze kterého k nám mluví Bůh
- žít v jednoduchosti, být spokojený s tím, co mám
- zapojit se do řízení společnosti a sjednocovat lidskou rodinu
- odmítnout považovat vše kolem sebe – včetně lidí - za užitkové předměty, které ovládám
- vytvářet svět jako společný domov, vést dialog se všemi
- znát sociální nauku církve

3/ Bůh v Trojici

Člověk jako muž a žena, jako manželé, je obrazem Božím. Bůh je Trojičním společenstvím. Otec je zdroj všeho. Syn se spojil se vším v kosmu. Duch je vnitřně

přítomen, vnuká a vzbuzuje nové cesty. Sv. Bonaventura tvrdí, že každé stvoření dosvědčuje, že Bůh je trojjediný. Svět je pletivem vztahů, které nejen máme obdivovat, ale neustále nové vytvářet. Jsme povoláni „rozvíjet spiritualitu globální solidarity, která pramení z trojičního tajemství“. /Laudato si, čl. 240/

4/ Uspořádání společnosti

Z bratrství vyplývá demokracie. Usilovat ne o bezduchou a mechanickou demokracii, kde se po mediální manipulaci sečtou hlasy, ale o demokracii poučenou, demokracii hodnot postavenou na rovnosti lidí, kteří mají společného Otce. Zde je dost práce i pro SFŘ. Pozemského, dočasného vládce získáme volbami. Pastýřem je pro nás Ježíš Kristus. Jemu podobní jsou biskupové v čele s římským biskupem.

5/ Naše oběť.

SFŘ je nárazníkem i spojkou mezi sekulárním světem a tradičními náboženstvími, stavitel mostů mezi sekularitou a vírou. Jsme povoláni rozvíjet ekumenismus a respektovat jinakost druhých. Máme napomínat mezi čtyřma očima. Nesmíme vypouštět polopravdy, i když příležitostí v internetovém prostoru je mnoho. To je naše kajícnost.

6/ Sekulární františkánský řád

Vnesme do naší nespokojené doby kousek radosti, spokojenosti a naděje. Bůh je přítomen v životě každého člověka. Dělejme všechno proto, aby se život rozvíjel. Duch svatý má na všechny situace řešení – dal nám rozum, abychom je našli a realizovali.

Naší revolucí je něžnost

Úvaha sestry Hanky Brigity Reichsfeldové

Není třeba nic moc vymýšlet, máme františkánské povolání, tak ho žijme! Žijme bratrství, neutíkejme z františkánské rodiny ve svém volném čase nikam jinam, služme si navzájem, sdílejme se, dávejme druhým vědět o důvodu naší radosti...Naše revoluce ať je NĚŽNOST! Potřebujeme srdce zapálené něžností, aby nám všude a stále bylo oporou, abychom milovali bezpodmínečně, jako nás miluje Bůh a přijímali utrpení, jako je přijal náš Pán. Stále mám stejnou vizi pro náš drahý milovaný OFS, kterou jsem vyslovila na začátku mé služby Národního ministra: Svatý František nám dává napomenutí, abychom nade všechno toužili mít Ducha Páně a jeho svaté jednání. Věřím tomu, že když půjdeme v našem Sekulárním františkánském řádu cestou svátostí, eucharistické adorace, osobního obrácení, uřednictví a evangelizace, můžeme dojít obrození. Nutně potřebujeme všichni a kontinuálně obnovu v Duchu svatém! Jsem přesvědčená, že právě toto je moje poslání a úkol pro SFŘ!!

Jsme obdarováni

Úvaha Jany Heroutové

Na několika místech Písma svatého se mluví o tom, že máme rozličné dary. Kdo má dar mluvit, ať promlouvá, kdo má dar prorokovat, ať koná tuto činnost v souhlase s Boží vůlí, kdo slouží, ať je prospěšný bližním. V jedné z Pavlových epištol je i dodatek k službě,....aby ve všem byl uctíván náš Pán.

Každý z nás přijal od Boha nejrůznější dary a právě tato různost zajišťuje nejen hmotné, ale hlavně kulturní bohatství, které dělá kromě jiného člověka člověkem. Někdy může být darem natolik výrazná schopnost, že odlišuje člověka od druhých a dává mu možnost lepšího uplatnění v životě. Takový člověk bývá uznávaný veřejností, někdy i dosti širokou, jeho povolání ho zpravidla naplňuje, protože v něm může své hřivny uplatnit a věnuje se oblasti jemu blízké.

Velkou hrozbou v této situaci je ale lidská touha po slávě, přehnaná ctižádost a pocit vlastní výjimečnosti. Všechno může nakonec vést k pýše a k pohrdání lidmi, někdy i blízkými, kteří se snaží nadanému jedinci pomáhat. Pak se onen dar stává spíše prokletím, i když jako takový určitě není špatný. Jenom vztah jeho vlastníka k nadání se znetvořuje a často tak nepřináší tolik krásy a hodnot, jako kdyby svůj dar používal člověk v pokoře a vděčnosti.

Co nám může pomoci ve správném přístupu k Božím darům, ať již máme na mysli dary hmotné anebo nehmotné? Jednou z možností, jak zabránit přílišnému přivlastnění darů, jak zabránit vlastnímu neoprávněnému přeceňování se, je opakování jedné myšlenky také z Písma: „Na svět jsem přišel nahý a nahý z něho odejdu.“

Jednomu řeholníkovi a knězi v jedné osobě pomáhá, když si zdůrazňuje sám pro sebe, že od narození je mu vlastně vše darováno. Od první košilky pro novorozence až po oblečení do rakve, první laskavá slova dítěti, ale také poslední milá slova příbuzných na prahu smrti. Jistěže některé statky získáme vlastní prací, ale i zde nás někdo musel naučit pracovat. A hlavně všechny schopnosti do nás byly vloženy ne náhodnou rekombinací genetického materiálu, ale z milosti našeho štědrého, velkorysého a milosrdného Pána Boha.

Bůh poslal svého syna na svět, aby nás vykoupil a aby nám předal Boží slovo. Pán Ježíš mluví o hřivnách a jejich správném využití. Mluví i o vděčnosti, se kterou máme Bohu za vše děkovat. Když přistupujeme k našim darům a hlavně schopnostem s pokorou a vděčností, chrání nás to od vyvyšování se nad druhými, protože snáze vidíme dary, kterými je obdarován jiný člověk. Chrání nás to od pohrdání druhými, od bezohlednosti, sobectví, závisti a vede k porozumění.

Dbejme proto na vděčnost k darům Božím, užívejme je ke službě bližním a radujme se z darů, které byly dány druhým. Potom budeme moci opustit tento svět jako bohatí jedinci, kteří svému okolí hodně darovali.

(Jana Heroutová MBS Jihlava)